

ARAÇ KİRALAMA İÇİN FİNDEKS RAPORU TALEP EDEN ŞİRKETE KARŞI KVKK TARAFINDAN UYGULANAN İDARİ PARA CEZASI

Günümüzde teknoloji ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmeler neticesinde kişilerin hassas verilerinin kolayca erişilebilir durumda olması ve kötü niyetli kullanımlara açık hale gelmesi nedeni ile 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“Kanun” veya “KVKK”) çerçevesinde kişisel verilerin belirli standartlar çerçevesinde işlenmesi ve koruma altına alınması amaçlanmıştır.

Bu kapsamda kişisel verilerin işlenmesini ve işleme amaçlarını, işlenecek kişisel verilerin türlerini, kimlerin kişisel verilerinin işleneceğini, işlenecek kişisel verilerin hangi amaçlarla kullanılacağını, kişisel verilerin aktarılacağı kişilerin kimler olduğunu, kişisel verilerin saklanma süresinin ne kadar olduğunu, ilgili kişilerin erişim haklarının neler olduğu gibi hususları belirleyen Veri Sorumlularının, Kanundan kaynaklanan yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde Kanun’un 18. Maddesi uyarınca haklarında Kişisel Verileri Koruma Kurulunca idari para cezası uygulanması gibi yaptırımların uygulanması mümkün kılınmıştır.

Bu çerçevede sizleri Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun güncel tarihli olan ve araç kiralama şirketleri için emsal nitelikteki 20/07/2023 tarihli ve 2023/1234 Sayılı Kararına ilişkin bilgilendirmek isteriz.

Kuruma intikal eden şikâyetle özetle; İlgili Kişinin, kullanıcılarına kiralık araç hizmetleri sunan bir Platformun resmi internet sitesi üzerinden 7 günlük araç kiralandığı ve söz konusu kiralama hizmetini almak için aynı gün adına kayıtlı kredi kartından ödemenin yapıldığı, kiralanan araç teslim alınmak üzere yetkili acentesine gidildiğinde rezervasyonu yapılan ve bedelini ödenen aracın teslim edilmesi için depozito ödenmesi için yetkililere tekrardan kredi kartının ibraz edildiği, **depozito bedelinin ödenmesi amacıyla kredi kartının ibraz edilmesine karşın acente çalışanları tarafından İlgili Kişinin ayrıca findeks raporuna erişilmek istediğine ilişkin SMS’in cep telefonuna iletildiği, İlgili Kişi’ye findeks raporunun iletilmesi gerektiği ve rapordaki verilerin işlenmesi konusunda açık rıza vermesi gerektiği aksi halde araç kiralama hizmetinden faydalanamayacağını belirtildiği** ve aracın bu sebeple tesliminin yapılmadığı, findeks raporunun ve açık rıza beyanının verilmemiş olması sebebi ile hizmetin ifasının araç kiralama şirketi tarafından gerçekleştirilmediği ve aynı gün “*firmamız prosedürlerini kabul etmediğinizden rezervasyonunuz iptal edilmiştir.*” şeklinde bildirimini İlgili Kişi’ye yapıldığı belirtilmiştir.

Şikâyet üzerine Araç Kiralama Şirketi cevabi yazısında özetle; İlgili Kişi tarafından belirtilen findeks sorgusu yapıldığı ve bu sebeple araç tesliminin yapılmayarak rezervasyonun iptal edildiği iddialarının gerçeği yansıtmadığı, VERBİS kayıtlarının usulüne uygun şekilde yapıldığı ve kayıt altına alınan kişisel verileri ile alınma sebeplerinin detaylıca belirtildiği, findeks sorgusu yapılmadığı, İlgili Kişinin verilerinin aracı Platform tarafından işlendiği dolayısıyla şikâyet ve taleplerin Platforma iletilmesi gerektiği, Araç Kiralama Şirketi tarafından findeks sorgusu yapılmasının söz konusu olmadığı ve İlgili Kişiden talep edilen findeks raporu talep edildiği iddiasının aksine depozito ödemesi olduğu, araç teslimine ilişkin sıkıntının İlgili Kişinin depozito ödemesini yapmak istememesinden kaynaklandığı belirtilmiştir.

Aracı Platform cevabi yazısında özetle; Platform tarafından aracı hizmet sağlayıcı sıfatıyla, Kullanıcılara Platform üzerinden ödeme yapmak suretiyle hizmet sağlayıcı konumundaki çeşitli araç kiralama firmaları tarafından sunulan araç kiralama hizmetlerine ilişkin rezervasyon yapma imkânı sunulduğu, Platform üzerinden ticaret mevkiine sunulan hizmetlerin bizzat verilmediği, yalnızca söz

M. Hazal Erdem Aslan
Kurucu Avukat/ Founder Attorney at Law

Kuruçeşme Mh. Arnavutköy Cd. Orhanbey Apt. 83/A 34345

Beşiktaş / İstanbul

T : +90 212 944 46 14 Gsm : +90 533 623 36 90

hazal@erdemaslan.av.tr

www.erdemaslan.av.tr

konusu hizmetlerin satışına aracılık edildiği, bu kapsamda Platformun gerek Kullanıcılarla gerekse hizmet sağlayıcılarla olan sözleşme ilişkisinin kullanıcıların Platform üzerinden hizmet sağlayıcıların hizmetlerinin satışa sunulması ve hizmetlerin satın alınması halinde söz konusu satışın ilgili hizmet sağlayıcıya bildirilmesini kapsadığı, hizmet sağlayıcı tarafından sunulan içerik ve içeriğe konu mal veya hizmetle ilgili hukuka aykırı hususlardan sorumlu olmadığı belirtilmiştir.

Tarafların tüm bu iddia ve savunmaları çerçevesinde **Kişisel Verileri Koruma Kurulunca 20/07/2023 tarihli ve 2023/1234 Sayılı Kararda özetle;**

Kullanıcıların araç kiralama başvurularının veya rezervasyon taleplerinin Platform üzerinden alındığı, Platformun araç kiralama hizmeti vermemekte olduğu ve yalnızca rezervasyon taleplerinin buradan aldığı, Platformun “Veri Sorumlusu” sıfatıyla sorumluluğunun yalnızca Platform hizmetleri bakımından olduğu, dolayısıyla araç kiralama hizmetleri ile ilgili kişisel verilerin işleme amaçlarının ve vasıtalarının belirlenmesi durumu söz konusu olmadığından bu hizmetler bakımından Platformun “Veri Sorumlusu” sıfatını haiz olmadığı belirtilmiştir.

Kararın devamında ise, 1174 Sayılı Kimlik Bildirme Kanunun Ek Madde 3 başlıklı maddesinin birinci fıkrası ile Araç Kiralama Şirketleri’nin kiralamayı talep eden İlgili Kişilerin başta kimlik bilgileri olmak üzere kişisel verilerini işlemekte olduğu, bu işlemleri bir Platform üzerinden yapan Araç Kiralama Şirketleri’nin “Veri Sorumlusu” olduğu; açık rızanın öncelikle belirli bir konuya ilişkin ve o konu ile sınırlı olarak verilmesi gerektiği ve bu doğrultuda Veri Sorumlusu tarafından açık rıza beyanının hangi konuya ilişkin olarak istenildiğinin açıkça ortaya konulması gerektiği; açık rıza beyanının genel nitelikte olmaması ve belirli bir konuya özgülenmiş o konu ile sınırlı olması gerekmekte olduğu, açık rızanın bir irade beyanı olması sebebi ile kişinin özgür bir şekilde rıza gösterebilmesi için neye rıza gösterdiğini bilmesi gerektiği, kişinin sadece konu üzerinde değil aynı zamanda rızasının sonuçları üzerinde de tam bir bilgi sahibi olmasının beklenildiği ve bu sebeple bilgilendirmenin veri işleme ile ilgili bütün konularda açık ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştirilmesi ve mutlaka veri işlemeden önce yapılmasının önem arz ettiği; açık rızanın geçerlilik kazanabilmesi için kişinin yaptığı davranışın bilincinde ve kendi kararı olması gerektiği, bu çerçevede açık rızanın özgür iradeyle açıklanması gerektiğinden herhangi bir ürün ve/veya hizmetin sunumunun da İlgili Kişi tarafından açık rıza verilmesi şartına bağlanmaması gerektiği; tarafların eşit konumda olmadığı veya taraflardan birinin diğeri üzerinde etkili olduğu durumlarda rızanın özgür iradeyle verilip verilmediğinin değerlendirilmesi gerektiği; kişisel verilerin işlenmesinde kanunlarla ve diğer hukuksal düzenlemelerle getirilen ilkelere uygun hareket edilmesi zorunluluğunun Kanunda düzenlendiği; dürüstlük kuralına uygun olma ilkesi uyarınca Veri Sorumlusunun veri işlemedeki hedeflerine ulaşmaya çalışırken İlgili Kişilerin çıkarlarını ve makul beklentilerini dikkate alması gerektiği; İlgili Kişinin beklemediği ve beklemesinin de gerekmediği sonuçların ortaya çıkmasını önleyici şekilde hareket etmesi gerektiği belirtilmiş ve devamında somut olay nezdinde değerlendirme bir yapılmıştır.

Kişisel Verileri Koruma Kurulunca şikâyetle konu olay değerlendirilmiş olup; **İlgili Kişinin araç kiralama hizmetinden faydalanmasının findeks raporuna erişilmesine ilişkin açık rıza şartına bağlandığı, İlgili Kişi tarafından açık rıza verilmemesi üzerine rezervasyonun iptal edildiğinin anlaşıldığı, findeks raporuna erişilmek suretiyle gerçekleştirilen kişisel veri işleme faaliyetinin Kanunda yer alan açık rıza dışındaki şartlardan birine dayanıyorsa bu durumda ilgili kişiden açık rıza alınmasına gerek bulunmadığı ve veri işleme faaliyetinin açık rıza dışında bir dayanakla yürütülmesi mümkün iken açık rızaya dayandırılmasının aldatıcı ve hakkın kötüye kullanımı niteliğinde olacağı, somut olayda findeks raporu bilgileri sorgulanması suretiyle kişisel verilerin**

M. Hazal Erdem Aslan
Kurucu Avukat/ Founder Attorney at Law
Kuruçeşme Mh. Arnavutköy Cd. Orhanbey Apt. 83/A 34345
Beşiktaş / İstanbul
T : +90 212 944 46 14 Gsm : +90 533 623 36 90
hazal@erdemaslan.av.tr www.erdemaslan.av.tr

işlenmesinin ancak Kanun'un 5. Maddesinin 1 numaralı fıkrası kapsamında açık rıza ile gerçekleştirilebileceği, bu kapsamda Veri Sorumlusu tarafından findeks raporu temin edilmeksizin kiralama işlemi yapılmaması suretiyle açık rızanın hizmet şartına bağlandığı dikkate alındığında Kanunun 12. Maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmediği değerlendirilmesinde bulunularak; findeks raporu bilgileri sorgulanması suretiyle kişisel verilerin işlenmesinin ancak Kanun'un 5. Maddesinin 1 numaralı fıkrası kapsamında açık rıza ile gerçekleştirilebileceği, bu kapsamda Veri Sorumlusu tarafından Findeks raporu temin edilmeksizin kiralama işlemi yapılmaması suretiyle açık rızanın hizmet şartına bağlandığı dikkate alındığında Kanunun 12. Maddesinin 1 numaralı fıkrasında yer alan yükümlülüklerini yerine getirmeyen Veri Sorumlusu hakkında 100.000-TL idari para cezası uygulanmasına yönelik karar vermiştir.

İşbu Kararda belirtilen Kanun'un ilgili maddeleri aşağıdaki gibidir:

Madde 5 - Kişisel verilerin işleme şartları

(1) Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.

(2) Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:

- a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.
- b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.
- c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.
- ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.
- d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.
- e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlemenin zorunlu olması.
- f) İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.

Madde 12 - Veri güvenliğine ilişkin yükümlülükler

(1) Veri sorumlusu;

- a) Kişisel verilerin hukuka aykırı olarak işlenmesini önlemek,
- b) Kişisel verilere hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek,
- c) Kişisel verilerin muhafazasını sağlamak,

amacıyla uygun güvenlik düzeyini temin etmeye yönelik gerekli her türlü teknik ve idari tedbirleri almak zorundadır.

HAZAL ASLAN HUKUK BÜROSU

M. Hazal Erdem Aslan
Kurucu Avukat/ Founder Attorney at Law
Kuruçeşme Mh. Arnavutköy Cd. Orhanbey Apt. 83/A 34345
Beşiktaş / İstanbul
T : +90 212 944 46 14 Gsm : +90 533 623 36 90
hazal@erdemaslan.av.tr www.erdemaslan.av.tr